

YUKARI DİCLE ARKEOLOJİK ARAŞTIRMA PROJESİ (UTARP) BOZTEPE YÜZEY ARAŞTIRMASI VE KAZILARI, TALAVAŞ TEPE YÖNTEMLİ YÜZEY ARAŞTIRMASI, 1999 ÖN RAPOR

Bradley Parker, Andrew Creekmore ve Charles Easton

Boztepe sit alanı, Güneydoğu Anadolu'da, Diyarbakır ili, Bismil ilçe merkezinin 8 km doğusunda yer alır (Şekil 1 ve 2). Bugünkü haliyle Boztepe küçük ve göreceli olarak alçak bir höyüktür. Bazı yerlerde kültür tabakaları 4 m derinliğe ulaşmasına karşın, höyüğün ön görünümünü çevredeki tepelerden ve kıvrımlı araziden ayırmak çok güçtür.

Boztepe'de arkeolojik araştırmalar 1999 yılı Temmuz ayı başında, höyüğün iki farklı bölümünde, dört adet 5x5 m'lik açma ile başlamıştır*. Sezon sonu itibarı ile bu sayı onbir açmaya ve iki sondaja yükselmiştir (Şekil 3). Aynı zamanda, Boztepe'de ve hemen yakınında bulunan Talavaş Tepe'de geniş çaplı yüzey araştırması yapılmıştır (Bkz. Şekil 2 ve aşağısı). Burada, bu çalışmaların sonuçlarının bir ön raporu sunulmaktadır.

Boztepe'deki Kazı Çalışmaları

Boztepe Höyüğü üzerinin modern bir köyün kalıntılarıyla dolu olması nedeniyle, açmalarımızı iki ayrı alanda yoğunlaştırdık. Alan A'da bulunan açmalar höyüğün ortasında, iki terk edilmiş evin avlularında; Alan B'de bulunan açmalar ise höyüğün güneydoğu bölümündeki bir yolun çevresinde, tahrip görmediği düşünülen bir bölgede konumlandırılmıştır (Şekil 3).

* Arkeolojik çalışma her zaman için ortak bir çabanın ürünüdür. Pek çok kişi ve kuruma, Yukarı Dicle Arkeolojik Araştırma Projesi'ni hayata geçirme fırsatı verdikleri için teşekkürü borç biliriz. 1999 sezonu, National Geographic Society, American Philosophical Society ve Türkiye'deki Amerikan Araştırma Enstitüsü'nden sağlanan cömert kaynaklar sayesinde mümkün olmuştur. Ekibimiz bu makalenin yazarları yanında, Marco Baldi, Bonnie Bass, Elvan Baştürk, Debbie Dilley, Mark Sharp, Jennifer Theiss Sharp, Hüseyin Cüce ve Şehmuz Aslan'dan oluşmuştur. Türkiye'deki yardımlarından dolayı TAÇDAM Başkanı Doç. Dr. Numan Tuna, Jale Velibeyoğlu, Diyarbakır Müze Müdürü Sayın Necdet İnal ve Bakanlık temsilcimiz Sayın Yaşar Yılmaz'a özellikle teşekkürlerimizi sunarız. Debbie Dilley ve Susannah Topham bu makalenin yazılmasında bize yardımcı oldular. Bu proje ayrıca, Utah Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyelerinden ve çalışanlarından büyük destek görmüştür. Bu bölümden özellikle L. Ray Gunn ve Lindsay Adams'a ayrıca teşekkür ederiz.

Alan A

Alan A'da iki açma ile çalışmalarımıza başladık. Çağımıza ait yapı temellerinin derin seviyelere kadar inmesi nedeniyle, A1 açması başarısız sonuçlar verdi. Ancak, yüzey seviyesinin 2.6 m altında Halaf Dönemi'ne ait bir mezarlıkla karşılaştık. İlk iki mezardaki buluntuların önemi, açmanın batısından gelen başka bir mezarın da bulunması ile kazılan alanın bu katmanı kapsayacak şekilde genişletilmesi için yeterli neden oluşturdu. Sonuçta Halaf mezarlığında açılan alanın genişliği 12 m² olmuştur ve üç mezar tamamen ve bir mezar da kısmen açığa çıkarılmıştır. Ölüler, doğu-batı yönünde, bacaklar karına doğru çekilmiş olarak ve yüzleri doğuya bakacak şekilde yerleştirilmiştir. Her dört mezarda da gömü hediyeleri ele geçmiştir.

Boztepe Halaf Dönemi seramik topluluğu basık, dışa-eğik düz kenarlı kaplar küresel ve yuvarlak ağızlı, boyunlu çömlekler ve pek çok minyatür vazodan oluşmaktadır. Bu seramiklerde çeşitli karakteristik Halaf motifleri (Şekil 10) kullanılmıştır. Bunlar arasında yalnızca ağızların iç kısmında görülen "kırmızı-scalloped" motifi (Watson - LeBlanc 1990: Fig. 4.7 no. 1 ve 3), krem rengi astar üzerinde siyah ağ motifi (Wilkinson - Tucker 1995: Fig. 63 no.12) ve yine krem rengi astar üzerinde su damlası motifi (Watson - LeBlanc 1990: Fig. 4.16 no.1; Wilkinson - Tucker 1995: Fig. 63 no. 7; Hijara 1980) sayılabilir. Özellikle ilgi çeken bezemeler arasında tüm bir kap üzerindeki uzun boyunlu hayvanların geçiş sahnesi vardır (Şekil 12). Boztepe Halaf seramik grubu arasında ayrıca Watson ve LeBlanc'ın tanımladığı (1990: 68-80) kaba, bezemesiz mallar da bulunmaktadır.

Mezar 1 (A1 L1009)

Mezar 1'de, 18 ve 35 yaşları arasında, sağ yanının üstüne kuzeye bakacak şekilde gömülmüş, yetişkin bir kadın iskeleti bulunmuştur. Bacaklar sıkıca kapalı olarak gövdeye doğru çekili, kollar ise dirseklerden bükülerek eller çene altında kalacak şekilde gömülmüştür. Kafatasının arkasında, kırmızı astar üzeri siyah polka noktalar ile boyanmış basık bir çömlek yerleştirilmiştir (Şekil 11).

Mezar 2 (A1 L1009)

Yukarıda açıklanan Mezar 1'in hemen altında ikinci bir mezar bulunmuştur. Bu mezarda, 18 ve 35 yaşları arasında, Mezar 1'le aynı doğrultuda sağ yanı üzerine yatmış şekilde bir erkek iskeleti bulunmuştur. Bacaklar sıkıca göğüs hizasına kadar çekili, kollar ise hafifçe kuzeye uzanır şekilde yerleştirilmiştir. Kaburgalar arkasında küçük bir "collar" çömlek, sağ humerus ve claviclenin bulunduğu noktada ise bir damga mühür bulunmuştur.

Mezar 3 (A1 L1014)

Mezar 3'te doğu-batı yönünde uzanmış bir yetişkin iskeleti bulunmuştur. Cesedin gömüldükten sonra iskeletin yeniden yerleştirildiği, göğüs ve kafatasının sağa, bacak ve ayakların ise sola bakmasından anlaşılmaktadır. Korunma koşulunun zayıf olmasından dolayı, bu iskeletin cinsiyetini kazı sırasında anlamak mümkün olmamıştır. Bu kişinin iskeleti de, bacakları göğüse kadar çekilmiş ve kolları bükülmüş olarak bulunmuştur. Eller kafatasının altına gelecek şekilde yerleştirilmiştir. Üç adet küçük çömlek (iki collar-ağız kenarlı çömlek ve bir ip delikli kulplu çömlek) kafatasının üst seviyesinin 5 cm doğusunda; üstünde hayvanların geçiş sahnesi olan kırmızı-kahverengi bezemeli bir adet geniş ağızlı çömlek ise kafatasının arkasına yerleştirilmiştir (Şekil 12).

Mezar 4 (A1 L1015)

Mezar 4'ün bir bölümü kazı ile ortaya çıkarılmıştır. Kafatası, sol scapula, ve sol humerus vücudun bulunan bölümleridir. Ayrıca bir adet bezemesiz, dışa-dönük boyunlu çömlek, mezarın kuzeyinde kafatasının yanında ele geçmiştir.

Kemikler ileride analiz edilmek üzere Diyarbakır Dicle Üniversitesi'ndeki laboratuvarlara taşınmıştır.

Her ne kadar, A1 ve A2 açmaları göreceli olarak birbirlerine yakın konumlarda olsalar bile, bu iki açmadan elde edilen sonuçlar çok farklıdır. A2'de üst toprak seviyesinin ve bazı modern kalıntıların hemen altında, Demir Çağı mimari tabakalarını kesen, içleri sıvanmış durumda çok sayıda çukur bulunmuştur (Şekil 4). Bu durum bizi, A2 çukurunun bitişiğinde beş tane yeni açma kazmaya itti. A2'deki Demir Çağı tabakalarının bu şekilde genişletilmesi sonucunda kerpiç duvarlı bir Demir Çağı evi ve onunla ilişkili tabanlar, saklama çukurları ve çok sayıda fırın bulunmuştur. Bu duvarların hiç birisinde taş temel ya da üst yapıda taş kullanılmamıştır. Binanın iki temel yapı aşaması vardır. Bu iki aşama arasında bina ana duvarlarının yönü biraz değiştirilmiş, ara duvarlar ve taban eklemeleriyle pek çok ara evre yaşanmıştır. Bu tabakalarda bulunan ağırşaklar, dokuma ağırlıkları ve çok sayıda havan, mekanların küçük üretim, evsel aktiviteler ve tahıl üretimi için kullanıldığını göstermiştir. Sonraki daha büyük Demir Çağ evi, büyük bir yangın sonucu yıkılmış ve üst katın çöküntüsü, alt kattaki tabanları (A2'de) ve mutfağı (A3'de) kaplamıştır (Şekil 5). Bu tahribi belirleyen kalın kül tabakasının, tüm yerleşimin istila sonucu büyük ölçüde yıkımıyla¹, ya da daha geniş bir bakış açısıyla Assur İmparatorluğu'nun çöküşüyle

¹ Bu kapsamda, Yeni Assur haberleşmesindeki pek çok mektupta sınırın bu bölümüne karşı olan tehlikelerden söz edilmektedir. Bu durumun bir örneğini Boztepe'nin yalnızca birkaç kilometre güneyinde bulunan Tushan'da yazılan ABL 506 11-22 ve İ.Ö. 8. yy.'ın son çeyreğine tarihlenen metindir. Bu metinde şöyle denmektedir: "... üç (Urartu yöneticisi) yüklü hayvanları ile beraber karşımızda toplandılar. Halk savunma duvarları içinde; öküzler ve koyunlar nehrin bu tarafındalar [yani güney kıyıda]. Yakında gelecek [bir saldırıyı] bekliyor ve izliyoruz" (Lanfranchi - Parpola 1990: 18).

ilintilendirmek, ya da tamamen yerel bir yıkım olduğunu söyleyebilmek için henüz çok erkendir². Ancak kesin olan bir durum, bu sezonun en ilginç buluntularının bu yıkım tabakasından gelmesidir.

A2'nin güneybatı köşesinde, kül ve döküntü birikintisi içine gömülmüş olarak bir çok sıradışı seramik kap bulunmuştur. Bu buluntular arasındaki seramik parçaları el yapımı kaba mallar olup yüzeyleri perdahlıdır. Bu grupta kaideler, kaplar ve kil çubuklar ele geçmiştir (Şekil 13). Bu parçalar yıkandıktan ve kataloglandıktan sonra kaidelerin iki sıra kil çubukla birbirine birleştirildiği ve bir seri kabı desteklediği anlaşılmıştır (Şekil 8). Seramik parçaları, yıkım tabakasından yukarıda açıklanan tipte çok sayıda çanak-çömlek olduğunu ortaya koymaktadır.

A2 açmasının batısında bulunan ve olasılıkla Demir Çağı evinin hemen dışında kalan A4'te, bir çocuk mezarı bulunmuştur. Çocuk, uzanmış ve güneydeki başı doğuya dönük olarak, bir deniz kabuğu kolye, iki bronz bilezik ve bir demir hançerle birlikte gömülmüştür.

Alan B

Alan B, höyüğün güneydoğusunda ve en az tahrip görmüş bölümü izlenimi veren bir bölgede konumlandırılmıştır. Burada doğuya doğru hafif bir eğim vardır. Tamamen düz sayılabilecek yüzeyde, Alan A'da sıkça rastlanan modern çukurların, yığıntı ya da bina çöküntülerinin izi yoktur. Alan B'de 10 m arayla, 5x5 m'lik iki set açma açılmıştır. B1 açmasının yanında B4 açması ve B3 açmasının yanında B2 açması (bkz. Şekil. 3). Bu açmaların hiçbirinde dikkate değer mimariye rastlanmamıştır, ancak birkaç kötü korunmuş tabana ve ilginç buluntulara ulaşılmıştır. Bu alanda, çok sayıda Hellenistik seramik parçasına ve bazı çarpıcı Hellenistik küçük buluntulara rastlanmıştır.

B3 ve B4 açmaları, çalışmalarımızı A Alanı'nda yoğunlaştırmak amacıyla kapatmamızdan önce, yaklaşık olarak 1 m derinliğe kadar kazılmıştır. Bu iki açma kerpiç döküntüsü ve çeşitli buluntular içermesine karşın, mimari kalıntılar bulunmamıştır. B3'te geçici toprak taban üstünde, ezilmiş bir seramik kap ve olası bir taş seki ya da çalışma alanı bulunmuştur. B4'te ise 30 cm çapında, bir yüzü düz, doğal olarak kıvrılan diğer yüzünde ise 2-3 cm'lik bir oyuk olan bir taş, kerpiç döküntünün içinde, dik duran bir saklama kabının ağzının üstüne ve yanına gelecek şekilde bulunmuştur. Olasılıkla bu taş kaba doğru akan bir kanal görevi görmüş olmalıdır. Bu durum evsel bir faaliyetin kanıtı olduğunu düşündürmekte ise de bu sisteme ait başka bir kanıt ele geçmemiştir.

²Demir Çağı tahrip tabakasından daha kesin tarihlenmesi için bu tabakadan ele geçmiş olan çok sayıda C-14 örneğinin analiz sonuçlarını bekliyoruz.

B2'de de diğer Alan B açmalarında bulduğumuz kerpiç döküntüsü ile karşılaştık. Ayrıca, olasılıkla bitişikteki B3 açmasından devam eden geçici bir toprak taban ortaya çıkarılmıştır. Bu taban üzerinde ezilmiş bir saklama kabı, bir havan, merkezindeki oyuktan tanımlanan kireçtaşından bir kapı eşiği mili bulunmuştur. Tabanla ya da kapı mili ile ilintili hiçbir duvara rastlanmamıştır. Bu tabanı kaldırdıktan sonra kazılan alanı, açmanın güneydoğu çeyreği ile sınırladık. Burada 3.11 m derinlikteki anakayaya ulaşana kadar kerpiç ve kül birikintileriyle karşılaştık.

B Alanı'ndaki en dikkat çekici açma B1'di. Burada, açmanın ortasında, kötü korunmuş durumdaki çakıtaşı döşeli bir taban üzerinde ezilmiş iki adet çömlek bu tabanın üstünde, içinde de pek çok havan bulunmuştur. Ayrıca, B1'in kuzeybatı köşesinde, ayrı bir çakıtaşı taban parçası, ikinci aşaması da döşenmiş olarak bulunmuştur. Bu tabanla ilintili bir duvar parçası açma duvarında tespit edilmiştir. Ancak bitişik açma olan B4'te bu duvarın devamı ya da bu duvarla ilgili diğer unsurlara rastlanmadı. Çakıtaşı tabanın altında, çok sayıda kül ve kerpiç döküntüsü ile dolu yuvarlak çukurlar bulundu. Bu çukurların mimari ya da arkeolojik buluntulardan yoksun toprak tabanları keserek açıldığını tespit ettik. Bu dolgu ve çukurların ortasında toprakla dolu, büyük bir saklama küpü bulduk. Bu küpün, herhangi bir tabanla ilişkili olduğunu düşünmüyoruz. Olasılıkla, çakıtaşı tabanla eşzamanlı, bu bölümün ortasında bulunan başka bir tabanın içine gömülmüştür.

Yaklaşık olarak 2 m derinlikte, B1'in toprak dolu çukurlarla kaplı olduğunu, ancak herhangi bir mimari ya da taban olmadığını gördük. B2 açmasında ulaştığımız ana kayaya olan mesafeyi anlayabilmek için, doğu açma duvarının kenarında 1x1 m'lik bir sondaj açtık (Şekil 7). Şaşırtıcı bir şekilde, bu sondajda A Alanı'ndaki birinci açmamızdan tanıdığımız Halaf tipi seramiklerle karşılaştık. Bu bölümde, 2 m derinliğe kadar Halaf seramikleri, obsidyen taş aletler ve özellikle domuz kemiklerinin yoğun olduğu hayvan kemikleri bulduk. Ana kaya üzerinde duran Halaf Dönemi'ne ait bir tabanla birlikte bu sondaj son buldu. Bu çukurun derinliği ve çıkarılan Halaf malzemeleri, höyüğün bu kısmında yoğun bir Halaf yerleşiminin A Alanı'nda bulunan mezarlıkla birlikte düşünülebileceğini ortaya koymuştur.

Belirgin mimarinin eksikliğine rağmen, B Alanı'nda pek çok ilgi çekici küçük buluntu ele geçmiştir. Küçük bir bronz iğne, silindir şeklinde metal ağırlık, Hellenistik Dönem'e ait üstünde keçi figürü aplikli bir kabın ağız kısmı, B3'teki dolgu kontekslere ele geçmiştir. B1'de, Hellenistik Dönem'e ait üzerinde aslan başı figürü bulunan bir seramik kulp parçası karışık tabakalar içinde bulunmuştur. Parlatılmış taştan yapılmış küçük bir levha da (7.1 x 3.1 cm) B1'deki dolgu içinden ele geçmiştir. Bu levhanın bir yüzü yarım bir silindir şeklinde yuvarlatılmış, diğer yüzü ise bir yanında ufak bir çukur bırakılarak düzlenmiştir. Bunlar dışında levha üzerinde bir dekor yoktur ve fonksiyonu bilinmemektedir. Alan B'den ele geçen diğer küçük buluntular, büyük olasılıkla Hellenistik Dönem'e ait ağırsaklar ve dokuma ağırlıklardır.

Boztepe Araştırması

Boztepe'nin büyüklüğünü tam olarak belirlemek ve özel aktivite alanlarını aramak için UTARP ekibi belirlenen altı adet hat üzerinde araziye taramıştır. Daha sonra tüm seramikleri, 10'ar metrelik aralıklarla, birer metre çapında dairelerde, 10 cm derinliğe kadar topladık (Şekil 3). Tarama bulguları, aslında Boztepe yerleşiminin, tahminlerimizin ötesinde, çok daha geniş bir alana yayıldığı izlenimini vermektedir. Ancak Alan B'de de olduğu gibi, bu arazide yapılan sondajlarda (Alan C ve D – bkz. Şekil 3) mimariye rastlanmamıştır. Bu sonuç, höyük üzerindeki kazı alanlarının sonradan tahrip edilmiş tabakalar ile birlikte değerlendirildiğinde, modern yapılaşmanın Boztepe'deki antik kalıntılara büyük zarar verdiğini göstermektedir. Alan A ve B'de mimarinin neredeyse tamamen eksik olması ve Hellenistik yapılara rastlanmaması bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Bu aşamadaki teorimiz, Boztepe'nin daha önceden biraz daha yüksek bir höyük olduğu ve olasılıkla köye yol yapmak için yakın zamanda üst tabakaların tahrip edildiği yönündedir. Bu tahrip, üst tabakaların karışmasına ve buradaki malzemenin çevre araziye yayılmasına neden olduğu gibi ayrıca höyüğün üstündeki, Hellenistik Dönem yapılarının olması gereken katları da yok etmiştir. Buna karşın, Alan C'de stratigrafik konumları bozulmamış Halaf Dönemi katmanları bulmamız önemlidir. Bu yüzden, Halaf Dönemi'nde yerleşimin en az Alan C'ye kadar genişlediğini söyleyebiliriz. Ancak yüzey taramasından çıkan sonuç, höyüğün batı ve güneybatısında bulunan malzemenin toprak erozyonu, arazinin sürülmesi ya da modern toprak taşınması sonucu orada olduğudur.

Talavaş Tepe Yüzey Araştırması

Talavaş Tepe, Bismil ilçe merkezinin yaklaşık olarak 15 km doğusunda, Bismil-Batman karayolunun kenarında, Dicle Nehri koridorunun 5 km kadar kuzeyindeki tepelik bir arazidedir. Yerleşim 550 m eşyükselti çizgisinin üstünde, doğal bir tepe üzerindedir ve Dicle'nin bir kolu olan Moradan Çayı adlı mevsimlik bir akarsuya hakim konumdadır (Şekil 2 ve 8). Bu konum Talavaş Tepe'de yaşayanlara en az iki yönden doğal korunma olanağı tanımıştır.

Talavaş Tepe'nin tam büyüklüğünü öğrenmek için yerleşim çevresinde hatlar belirledik ve bunların her birinde 10'ar m arayla belirlediğimiz 1 m çaplı dairelerde malzeme topladık (Şekil 8). Her dairede toplanan malzeme yoğunluğu, yerleşimin yayılımını anlamamızı sağladı. Ayrıca, bu yöntemle toplanan belirleyici seramik parçaları yerleşimin kronolojik kapsamını, çeşitli dönemlerde yoğun olarak yerleşilen bölgeleri ve özel aktivite alanlarının yerlerini anlamamıza yardımcı oldu. Yerleşimi doğru olarak tarihleyebilmek için elimizdeki karakteristik seramik parçalarının temsil edici bir örneğini topladığımızı emin olmak için ve yerleşim içi kronolojik ve aktivite farklılaşmalarını daha iyi analiz edebilmek için oluşturduğumuz topografik birimlerde dikkatli bir şekilde yürüyerek yüzey malzemesini topladık (bu metodun açıklaması için bkz. Parker 1997; Wilkinson - Tucker 1995; Cherry *et al.* 1991).

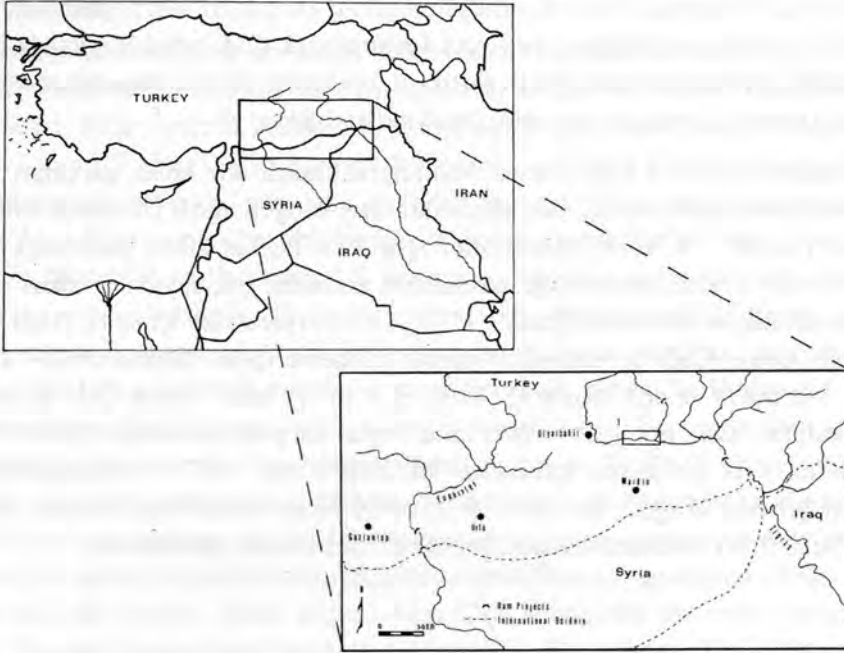
Yüzeysel taraması sonuçları, Talavaş yerleşiminin Geç Tunç Çağı'nda başladığını, Erken Demir Çağı boyunca sürdüğünü ve Assur İmparatorluk Çağı'nda bir noktada aniden sona erdiğini göstermektedir. Hellenistik ve olasılıkla İslami dönemlerde harabe halindeki Talavaş Höyük bir mezarlık olarak kullanılmıştır.

Her ne kadar Geç Tunç Çağı saman ve mineral katkılı düz tabak parçaları yüzeysel taramasında bulunmadıysa da, daha dayanıklı olan dörtgen ağızlı çömlekler bolca ele geçmiştir (Şekil 9: A ve B) (paraleller için Bkz. Parker 2000; Bernbeck 1993; Pfalzner 1995). Erken Demir Çağı seramikleri arasında, çok sayıda, bazıları çizi ve dalga bezekli kaplar baskındır (Şekil 9: C, D, E ve G) (paraleller için bkz. Bartl 1994). Çok sayıda Demir Çağı tipi seramik toplanan malzeme içinde tanımlanmıştır. Bunlar arasında S-kıvrımlı ve açık kaplar (Şekil 9: H, I ve N), lokal Demir Çağı tiplerinden çentikli kulplar, baskı tipi şerit ve bazı lokal boyalı parçalar sayılabilir (Şekil 9: F, M ve olasılıkla J) (bu parçaların açıklaması için bkz. Parker 1997 ve Parker 2000). İki adet içe-doğru eğimli ağızlı kap (Şekil 9: L ve O) ve az sayıda İslam dönemi seramik parçası (Şekil 9: K) ise olasılıkla daha geç tarihli mezarlıktan gelmektedir.

Sonuç

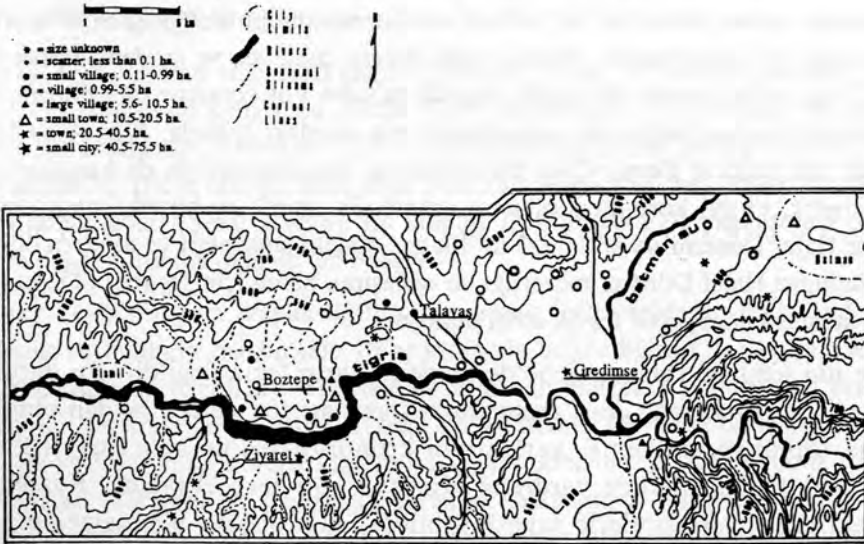
1999 yılı çalışmalarının sonucu olarak, Boztepe'deki Hellenistik Dönem yerleşiminin büyük olasılıkla höyük üstündeki modern köy yapılaşması ve sürüm gibi faaliyetler sonucu tahrip edildiğini söyleyebiliriz. Bunun sonucu olarak, yalnızca Hellenistik Dönem'e ait küçük boyutlu evsel yapılar ortaya çıkarılabilmektedir. Alan A'daki ikinci açmamızdaki konut mimarisi ve faaliyet alanlarında da görüldüğü gibi Demir Çağı yapıları daha iyi korunmuştur. Ancak, antik dönem çukurları ve modern toprak alımı Demir Çağı yerleşiminde de büyük ölçüde tahribe yol açmıştır. Bu durum Alan A'daki ikiden yediye kadar olan açmalardaki çok sayıdaki çukurla, Alan A'da birinci açmadaki tam haldeki Demir Çağı malzemesinin bulunmamasıyla da kanıtlanmıştır. Buna karşılık, en iyi korunmuş olan ve arkeolojik olarak en büyük önemi taşıyan tabakalar Halaf Dönemi'ne aittir. 2-3 m²'lik geç dönem tabakaları ve modern döküntü altında bulunan Halaf Dönemi mezarlığı ve yerleşimi, bizim için şaşırtıcı olduğu kadar gelecek araştırmalar için de teşvik edici olmuştur.

Boztepe'nin tersine, Talavaş Tepe'de modern tahrip fazla değildir. Bu durumda, belirlenen hatlar üzerinde arazi taramasının sonuçları son derece faydalı olmuştur. Buradan toplanan malzeme, yerleşimin kronolojisini ve genel özelliklerini anlamamıza önemli ölçüde yardımcı olmuştur. Böylece elimizde, Boztepe ve bölgedeki diğer yerleşimlerle kıyaslayabileceğimiz önemli bir malzeme grubu oluşmuştur.

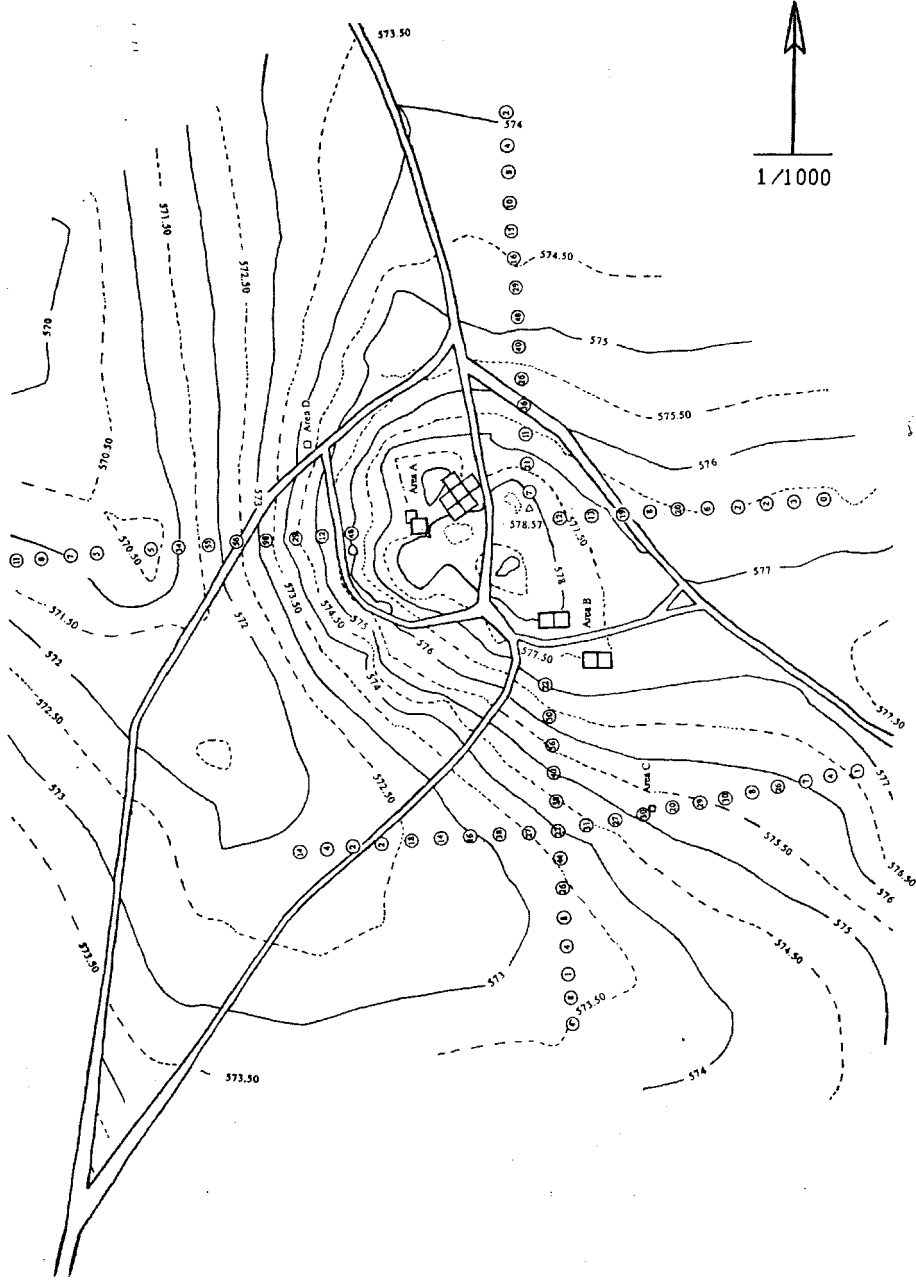
Şekil 1 Yakın Doğu haritası, günümüzdeki durumu. Güneydoğu Anadolu ve Kuzey Suriye büyütülmüş. Dicle üzerinde kare içine alınmış bölüm Şekil 2'de gösterilen bölgedir

Figure 1 Map of the Near East as it is today with an enlargement of southeastern Turkey and north Syria. The box on Tigris river marked with the number "1" is the area shown in figure 2

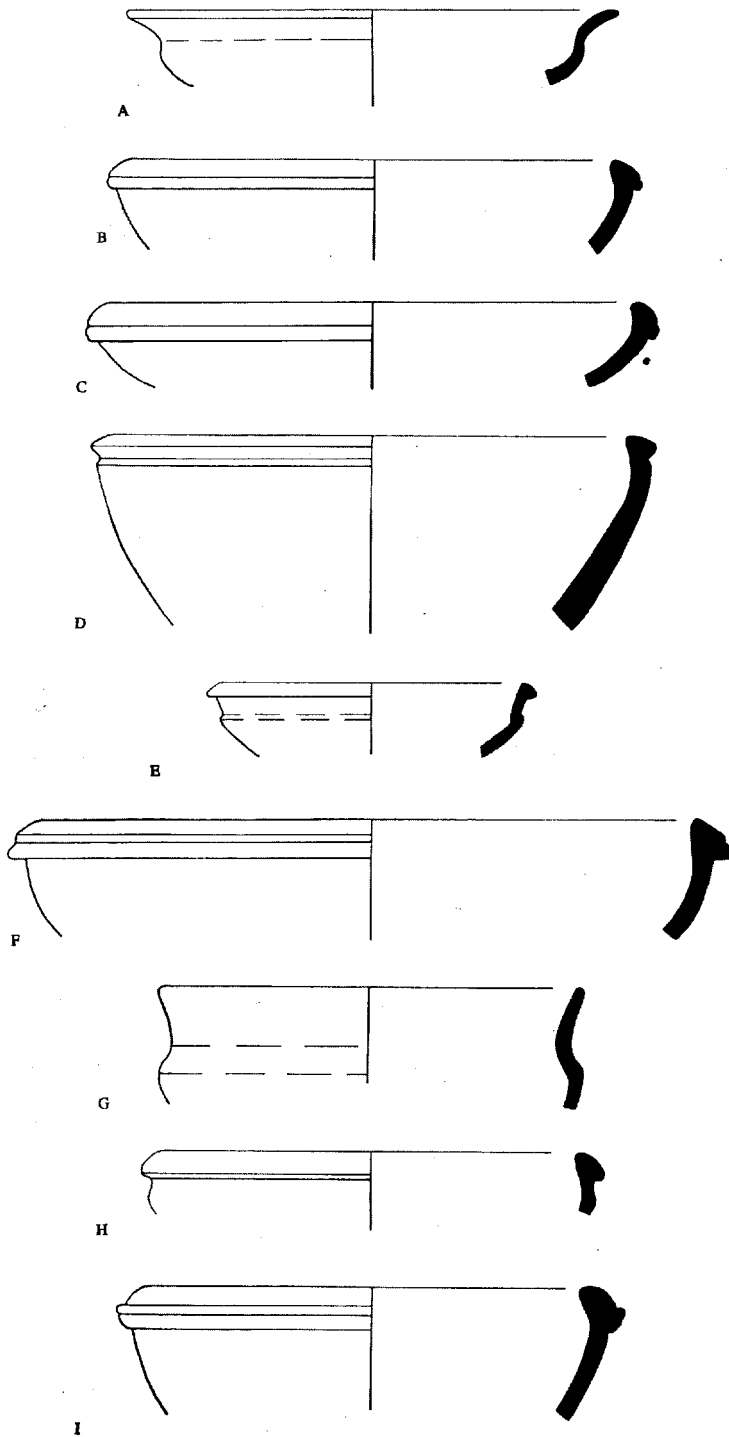
Şekil 2 Güneydoğu Anadolu'da, Yukarı Dicle Vadisi'ndeki Demir Çağı yerleşimlerin yerini yaklaşık büyüklüklerini gösteren harita. Boztepe ve Talavaş Tepe'nin yerleri işaretlenmiştir

Figure 2 Map showing the location and approximate size of Iron Age sites in the Upper Tigris River Valley of southeastern Turkey. The locations of Boztepe and Talavaş Tepe are indicated

Şekil 3 Boztepe topografik haritası: Kazı alanları ve belirlenen hatlar üzerindeki daireler gösterilmiştir (transept daireleri ölçeğe göre değildir). Daireler içindeki sayılar, o dairede ele geçen toplam seramik parçası sayısını göstermektedir

Figure 3 Topographic map of Boztepe with excavation areas and transect circles indicated (transect circles are not to scale). The numbers inside the transect circles indicate the number of sherds recovered in each circle.

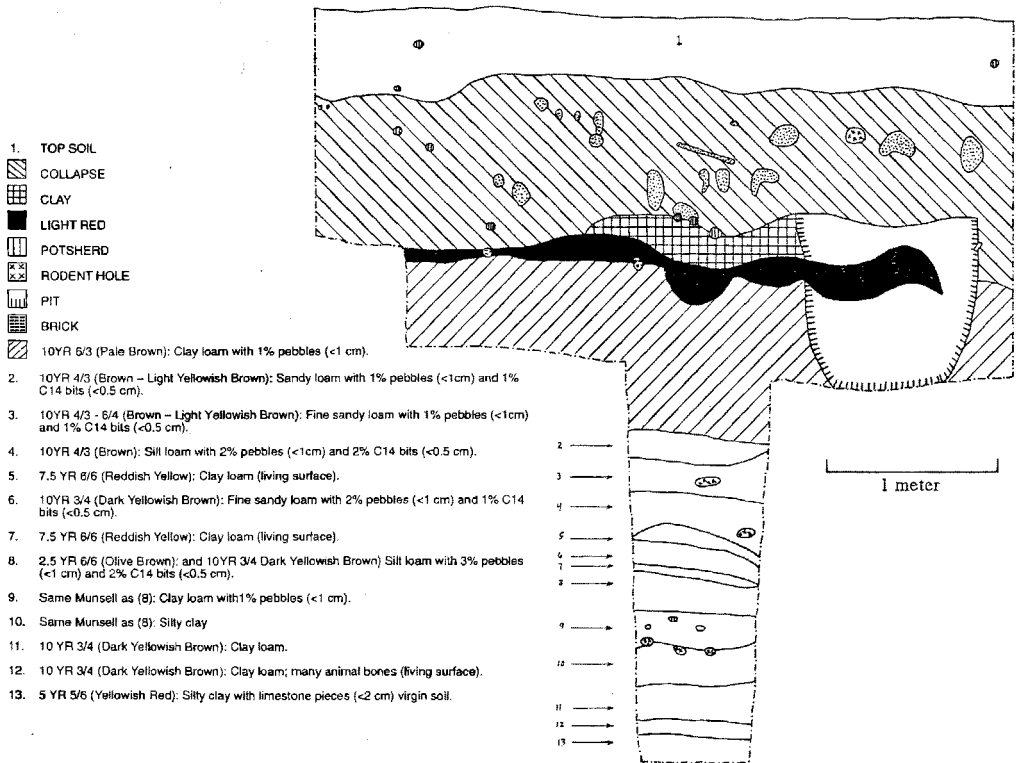

Şekil 4 Boztepe'den Demir Çağı çanak-çömlek parçaları

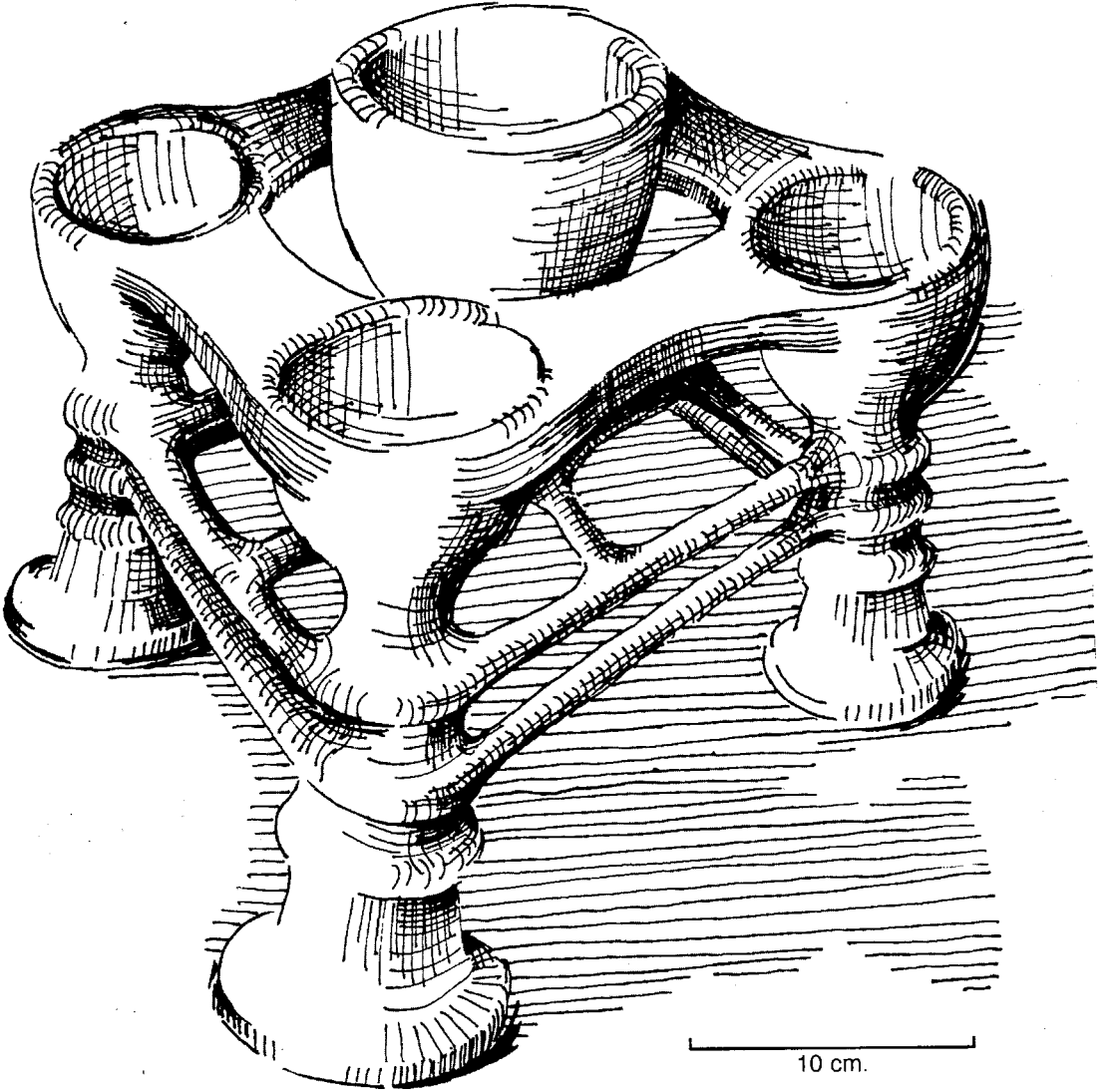
- A: Siyah hamur özü, çok açık kahverengi dış yüz (5 YR 7/4), orta mineral katkı
B: Kahverengi-siyah arası hamur özü, açık kahverengi dış yüz (7.5 YR 7/3), saman ve mineral katkı
C: Açık gri hamur özü, açık turuncu dış yüz (2.5 YR 7/4), saman katkı
D: Açık gri boya astar (7.5 YR 8/2), saman katkı
E: Turuncu hamur, kahverengi-gri hamur özü, turuncu-açık kahverengi dış yüz (7.5 YR 6/6), orta mineral katkı
F: Koyu gri hamur (5 YR 4/1) (kırmızimsı kahverengiye doğru koyulaşan (5 YR 5/4)), kahverengi dış yüz (5 YR 5/3), orta mineral katkı
G: Gri-kahverengi hamur, kahverengi-kırmızı arası dış yüz (2.5 YR 5/3), orta mineral katkı
H: Açık kırmızimsı kahverengi hamur (5 YR 6/4), koyu donuk kahverengi boya astar (10 YR 8/2), ince mineral katkı
I: Turuncu-kahverengiye çalan koyu gri hamur özü, kırmızimsı turuncu dış yüz (5 YR 6/6), saman/kaba mineral katkı

Figure 4 Iron Age sherds from Boztepe

- A: Black core, light tan surface (5 YR 7/4), medium grit temper
B: Brown to black core, light brown surface (7.5 YR 7/3), chaff and grit temper
C: Light grey core, light orange surface (2.5 YR 7/4), chaff temper
D: Light grey wash (7.5 YR 8/2), chaff temper
E: Orange fabric, brown-grey core, orange-tan surface (7.5 YR 6/6), medium grit temper
F: Dark grey fabric (5 YR 4/1) grading to reddish brown (5 YR 5/4), brown surface (5 YR 5/3), medium grit temper
G: Grey-brown fabric, brownish-red surface (2.5 YR 5/3), medium grit temper
H: Light reddish brown fabric (5 YR 6/4), very pale brown surface wash (10 YR 8/2), fine grit temper
I: Dark grey core grading to orange-brown, reddish orange surface (5 YR 6/6), chaff/course grit temper

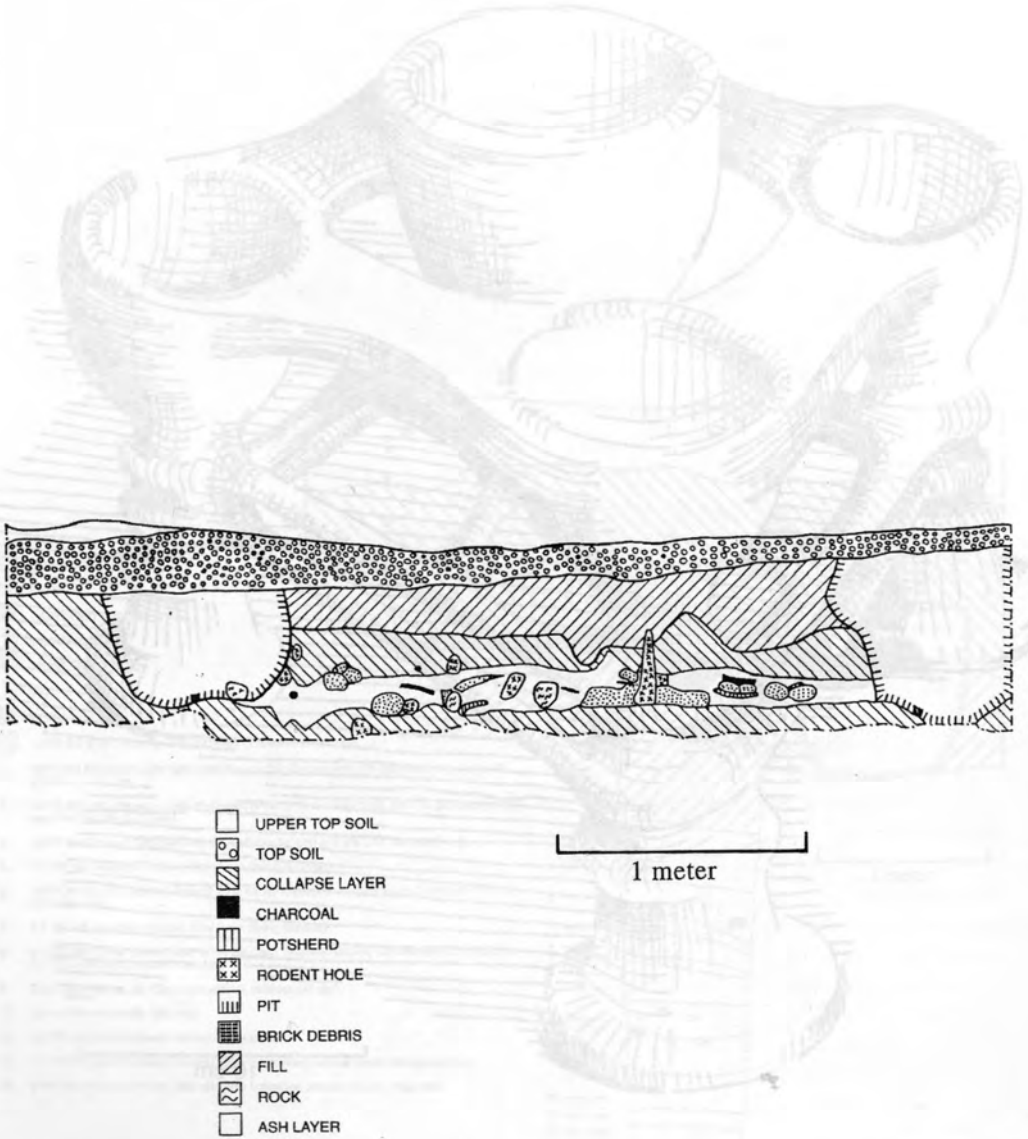

Şekil 5 A3 açması, güney kesit, tahrip ve çökme tabakaları
 Figure 5 Trench A3 south section, destruction and collapse layers

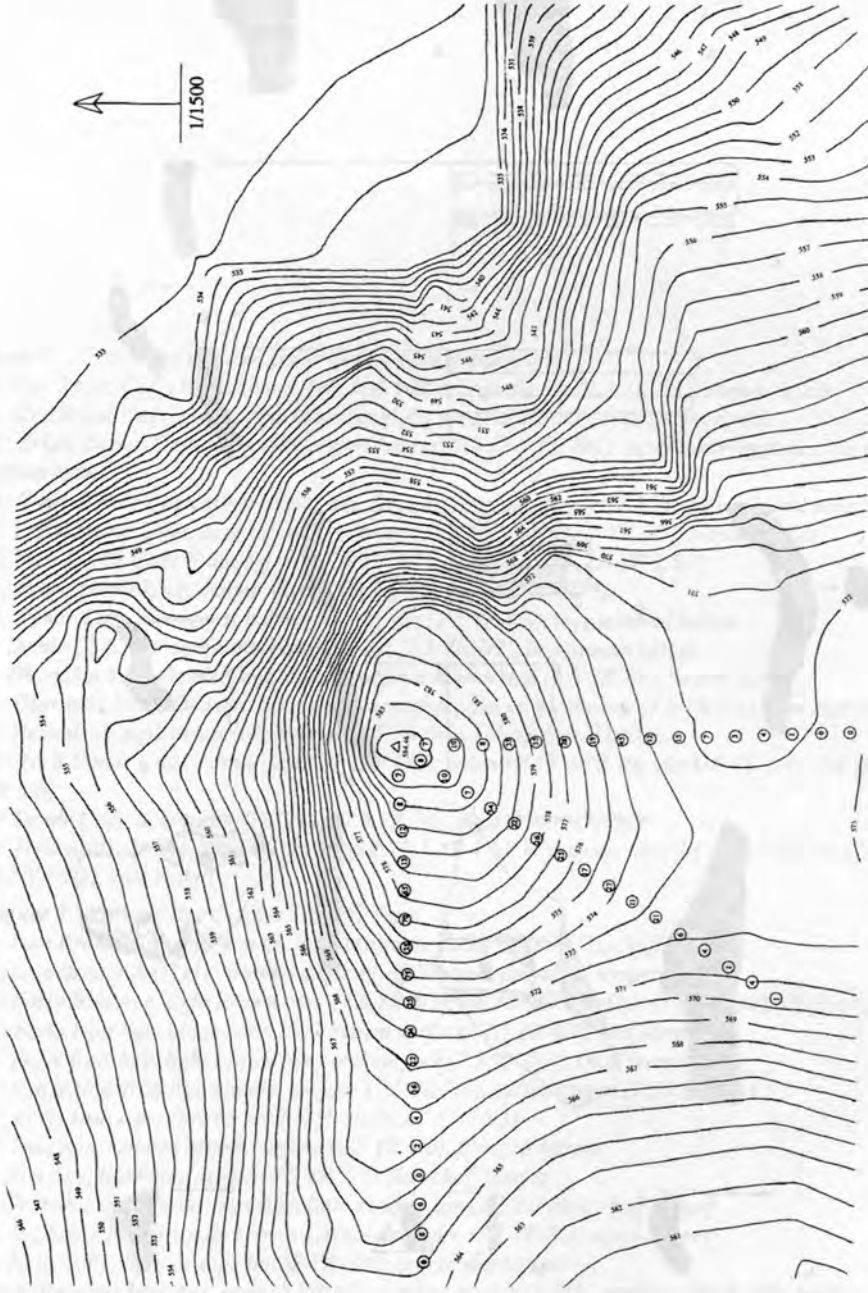

Şekil 6 A2 açması'nın güneybatı köşesinde, tahrip tabakası içinde ele geçen ilginç vazonun yeniden tasarlanmış hali

Figure 6 Reconstruction of enigmatic vessel recovered in destruction layer in the southwest corner of trench A2

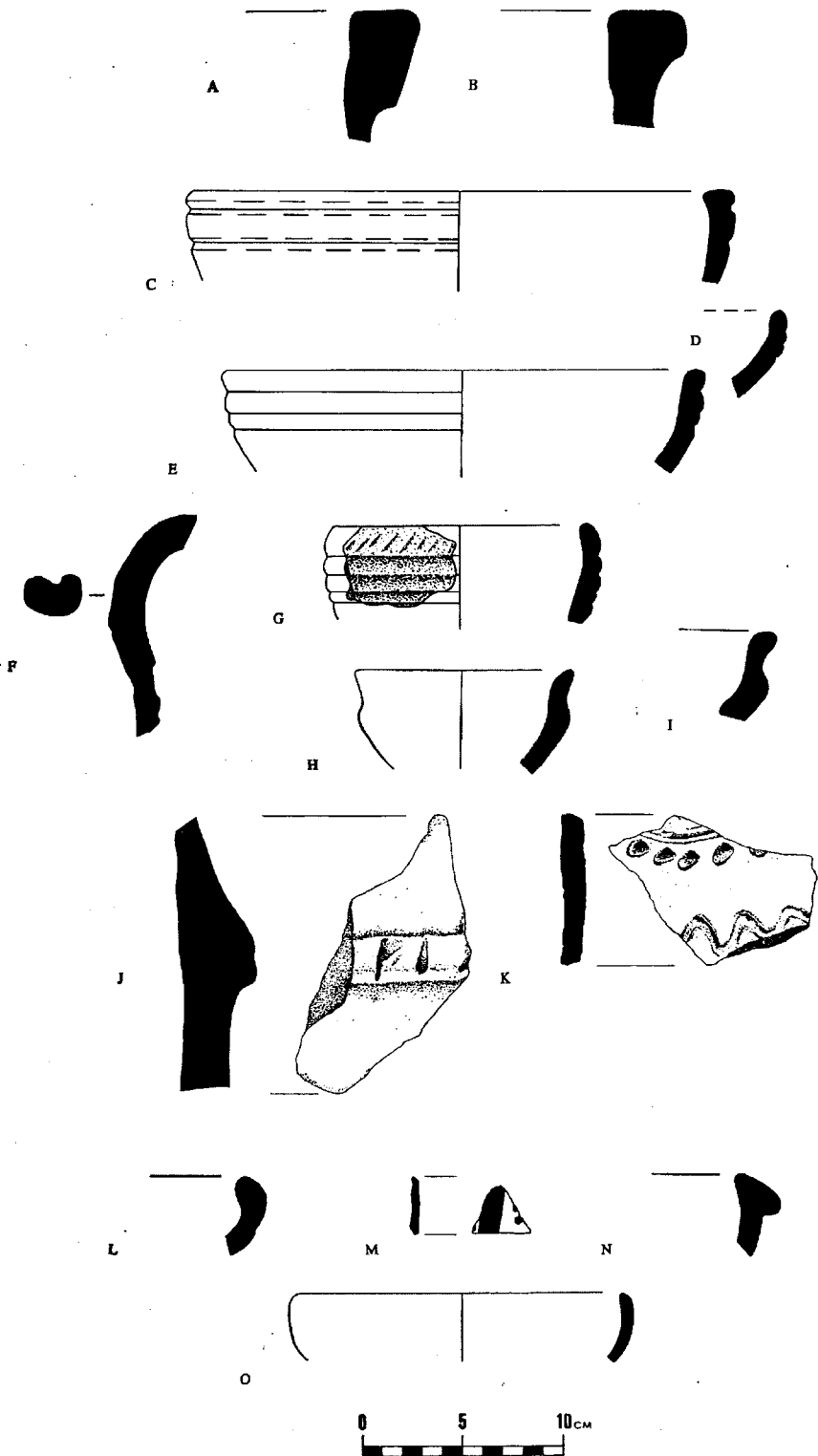

Şekil 7 B1 açması, doğu kesiti, sondajda karşılaşılan değişik tabakaları
Figure 7 Trench B1 east section, showing the various layers encountered in the probe

Şekil 8 Talavaş Tepe topografik haritası: belirlenen hatlar üzerindeki daireler gösterilmiştir (daireler ölçeğe göre değildir). Daireler içindeki sayılar, o dairede ele geçen toplam seramik parçası sayısını göstermektedir

Figure 8 Topographic map of Talavaş Tepe with transect circles indicated (transect circles are not scale). The numbers inside the circles indicate the number of sherds recovered in each circle

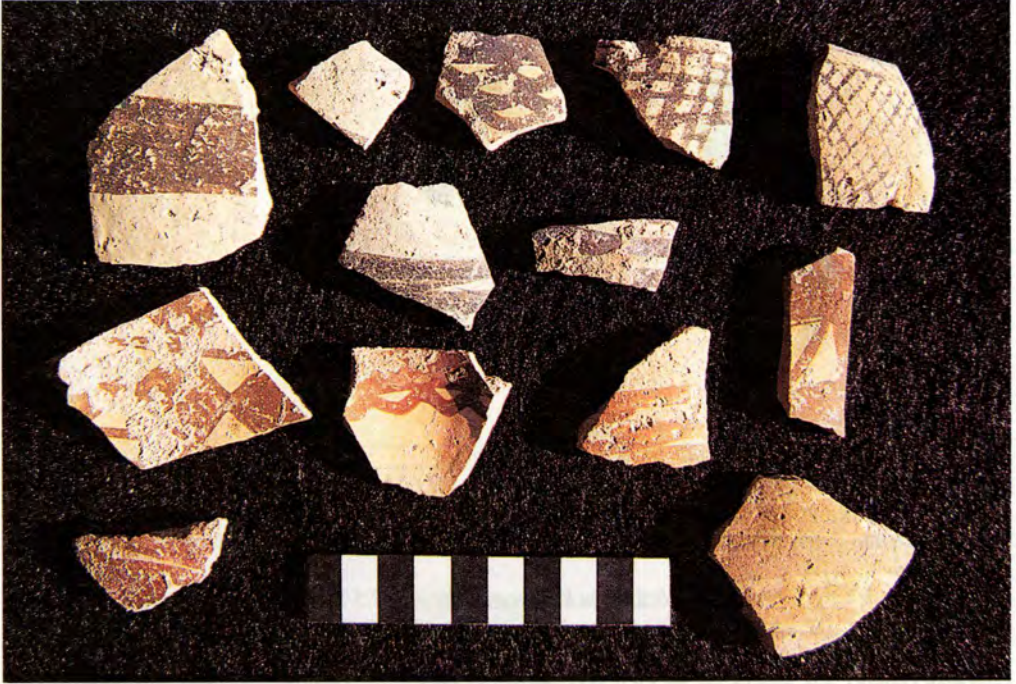

Şekil 9 Talavaş Tepe'den çeşitli çanak-çömlek parçaları

- A: Geç Bronz Çağı, siyah hamur özü, açık kahverengi dış yüz (7.5 YR 7/3), saman katkı
B: Geç Bronz Çağı, grimsi açık kahverengi dış yüz (7.5 YR 6/3), ince saman katkı
C: Erken Demir Çağı, açık kahverengi hamur özü (7.5 YR 6/3), açık kahverengi dış yüz (7.5 YR 6/3), saman katkı
D: Erken Demir Çağı, siyah hamur özü, koyu kahverengi dış yüz (7.5 YR 4/4), mineral katkı
E: Erken Demir Çağı, açık kahverengi hamur özü ve dış yüz (7.5 YR 6/3), saman katkı
F: Yerli Demir Çağı Kulp, dış yüz (7.5 YR 7/4), dış yüz astarı (2.5 YR 2.5/1)
G: Erken Demir Çağı, hamur özü (5 YR 2.5/1), dış yüz (5 YR 6/3)
H: Demir Çağı, kırmızımsı kahverengi dış yüz (2.5 YR 4/6), ince mineral katkı
I: Demir Çağı, çok açık kahverengi dış yüz (7.5 YR 7/3), ince saman katkı
J: Olasılıkla Yerli Demir Çağı, açık kırmızımsı kahverengi (2.5 YR 5/6), saman katkı
K: Olasılıkla İslam Dönemi, donuk kahverengi dış yüz ve hamur özü (7.5 YR 7/3), kum katkı
L: Hellenistik, açık turuncu-kahverengi (5 YR 6/4), kaba mineral katkı
M: Yerli Demir Çağı, hamur özü (10 YR 5/3)'e çalan (5 YR 5/6), dış yüz (10 YR 6/4), dış yüz astarı (2.5 YR 5/6)
N: Demir Çağı, açık turuncu dış yüz (7.5 YR 5/6), ince mineral katkı
O: Hellenistik, kırmızımsı sarı hamur özü (7.5 YR 7/6), kırmızımsı sarı dış yüz (5 YR 6/6), dış yüz astarı (2.5 YR 5/2), kum katkı

Figure 9 Various sherds from Talavaş Tepe

- A: Late Bronze Age, black core, light brown surface (7.5 YR 7/3), chaff temper
B: Late Bronze Age, greyish-tan surface (7.5 YR 6/3), fine chaff temper
C: Early Iron Age, light brown core (7.5 YR 6/3), light brown surface (7.5 YR 6/3), chaff temper
D: Early Iron Age, black core, dark brown surface (7.5 YR 4/4), grit temper
E: Early Iron Age, light brown core and surface (7.5 YR 6/3), chaff temper
F: Indigenous Iron Age handle, surface (7.5 YR 7/4), surface paint (2.5 YR 2.5/1).
G: Early Iron Age, core (5 YR 2.5/1), surface (5 YR 6/3)
H: Iron Age, reddish brown surface (2.5 YR 4/6), fine grit temper
I: Iron Age, light tan surface (7.5 YR 7/3), fine chaff temper
J: Probable indigenous Iron Age, light reddish tan (2.5 YR 5/6), chaff temper
K: Probable Islamic, pale brown surface and core (7.5 YR 7/3), sand temper
L: Hellenistic, light orange tan (5 YR 6/4), coarse grit temper
M: Indigenous Iron Age, core (5 YR 5/6) grading to (10 YR 5/3), surface (10 YR 6/4), surface paint (2.5 YR 5/6)
N: Iron Age, light orange surface (7.5 YR 5/6), fine grit temper
O: Hellenistic, reddish yellow core (7.5 YR 7/6), reddish yellow surface (5 YR 6/6), surface paint (2.5 YR 5/2) grading to (2.5 YR 5/2), sand temper

Şekil 10 A alanı 1. açmadaki Halaf çanak-çömlek parçaları
Figure 10 Halaf sherds from Area A trench 1

Şekil 11 A1 açmasındaki Ino'lu gömüde bulunan Halaf çömleği
Figure 11 Halaf pot from burial 1 in trench A1

Şekil 12 A1 açmasındaki 3 no'lu gömüde bulunan Halaf kabı
Figure 12 Halaf pot from burial 3 in trench A1

Şekil 13 A2 açmasında Demir Çağa ait tahrip olmuş tabakalarda bulunan, formu anlaşılamayan kaplara ait çanak çömlek parçaları
Figure 13 Sherds from enigmatic vessel discovered in the Iron Age destruction layer in trench A2

**THE UPPER TIGRIS ARCHAEOLOGICAL RESEARCH PROJECT
(UTARP)
EXCAVATIONS AND SURVEY AT BOZTEPE AND
INTENSIVE SURVEY AT TALAVAŞ TEPE,
1999: A PRELIMINARY REPORT**

Bradley Parker, Andrew Creekmore and Charles Easton

The site of Boztepe is located some 8 km east of the modern town of Bismil in Diyarbakır Province, southeastern Turkey (Figure 1 and 2). Boztepe is today a small, relatively low mound. In spite of the fact that in some areas cultural debris measures more than 4 m in depth, its facade against the rolling terrain and neighbouring hills makes it almost indistinguishable from the surrounding landscape.

Archaeological investigation at Boztepe began in earnest in early July 1999, at which time we opened four 5 x 5 m trenches in two separate areas of the site.* By the end of the season, we had expanded this number to eleven trenches and two soundings (Figure 3). At the same time, work also began on intensive surveys of both Boztepe and the neighboring site of Talavaş Tepe (Figure 2 and see below). What follows is a preliminary report outlining the results of this research.

Excavations at Boztepe

Because many parts of Boztepe are covered by the remains of a modern village, we focused our initial trenches in two areas. Area A trenches were placed in the courtyards of two ruined houses at the centre of the mound, and area B trenches were placed in what seemed to be an undisturbed area around a road on the southeast side of the mound (Figure 3).

* Archaeological research is always a collaborative effort. We owe a great debt of gratitude to many people and institutions for helping us make the Upper Tigris Archaeological Research Project a reality. The 1999 field season was funded by generous grants from the National Geographic Society, the American Philosophical Society and the American Research Institute in Turkey. Our team was made up of the authors plus Marco Baldi, Bonnie Bass, Elvan Baştürk, Debbie Dilley, Mark Sharp, Jennifer Theiss Sharp, Hüseyin Cüce and Şehmuz Aslan. We are especially indebted to Assoc. Prof. Numan Tuna, Director of TAÇDAM, Jale Velibeyoğlu, Director of Diyarbakır Museum Necdet İnal and Yaşar Yılmaz, government representative, for their assistance to us in Turkey. Debbie Dilley and Susannah Topham aided us the production of this article. This project has received much support from the faculty and staff in the Department of History at the University of Utah. Among them we owe special thanks to L. Ray Gunn and Lindsay Adams.

Area A

We began by opening two trenches in area A. Because of the depth of the modern overburden, trench A1 was initially a disappointment. However, at a depth of 2.6 m below the surface, we reached a Halaf period cemetery. The significance of the burial goods contained in the first two graves (see below), in addition to the discovery of another burial protruding from the west section of the trench, was persuasive enough to warrant expansion of the original exposure to this level. The final result was a 12 m² exposure of the Halaf cemetery, which contained three complete burials and one fragmentary burial. All the bodies were interred in a flexed position on an east-west axis with the head facing east. Grave goods were found in all four burials.

The Halaf ceramic assemblage from Boztepe consists of shallow and flaring straight-sided bowls, globular hole-mouthed and necked jars and several miniature vessels. These ceramics have a variety of typical Halaf motifs (Figure 10) including red scalloped designs, which occur exclusively on the inside of vessel rims (Watson - LeBlanc 1990: Fig 4.7 nos. 1 and 3), black crosshatching on a cream slip (Wilkinson - Tucker 1995: Fig. 63 no. 12) and red diamonds also on a cream slip (Watson - LeBlanc 1990: Fig 4.16 no. 1; Wilkinson - Tucker 1995: Fig. 63 no. 7; also see Hijara 1980). One particularly interesting complete vessel is decorated with a procession of long-necked animals (see below and Figure 12). Also included among this assemblage are a number of typical Halaf rough undecorated wares similar to those described in Watson and LeBlanc (1990: 68-80).

Burial 1 (A1 L1009)

Burial 1 contained the skeleton of an adult female between the ages of 18 and 35, buried on her right side so that the orbitals of the skull were facing north. The legs were tightly flexed and brought up to the body, while the arms were bent at the elbows placing the hands under the mandible. A squat jar beautifully decorated with black polka dots on a reddish wash was placed behind the skull (Figure 11).

Burial 2 (A1 L1009)

A second burial was found directly below the first burial described above. However, in this case the deceased was an adult male between the ages of 18 and 35, buried on his right side in the same orientation as Burial 1. The legs were tightly flexed and brought up to the chest, while the arms were slightly outstretched toward the north. A small collared jar was placed behind the ribs, and a stamp seal was found near the joint of the right humerus and clavicle.

Burial 3 (A1 L1014)

Burial 3 contained an adult individual, buried in an east-west orientation. Some settling of the skeleton must have occurred after inhumation as the torso and skull

were lying on their right side, while the legs and feet were lying on their left side. Due to its poor preservation, no sex could be determined on-site. This individual's body was tightly flexed, the legs bent up to the chest area and the arms bent so that the hands were placed under the skull. Three small jars (two collar-rimmed jars and a pierced-lug jar) were placed 5 cm east of the top of the skull and a larger hole-mouthed jar painted with reddish-brown decorations which include a procession of animals was placed behind the skull (Figure 12).

Burial 4 (A1 L1015)

This incomplete burial contained fragments of a skull, a left scapula and a left humerus. An undecorated flaring-neck jar was placed on the north side of the burial nearest the skull fragments.

The bones were removed and await analysis in our lab/depot at Dicle University in Diyarbakır.

Although trenches A1 and A2 are relatively close together, the results from these two excavation units are very different. In A2 we found several large plaster-lined pits which cut into architecture dating to the Iron Age (Figure 4) directly below the topsoil and a layer of modern debris. This discovery prompted us to open five more trenches adjacent to A2. The Iron Age levels in A2 and its expansions yielded an Iron Age house composed of mud-brick walls with associated surfaces, storage pits and several ovens. None of these walls had stone foundations or any stone components whatsoever. The structure witnessed two main building phases, during which the load-bearing walls changed orientation slightly, and several sub-phases documented by various partition walls and floor levels. The small finds discovered in these levels, which include loom weights, spindle whorls, and several mortars, indicate that these rooms were utilized for craft production, domestic activities and food processing. The later more substantial Iron Age house was eventually destroyed in a catastrophic fire that brought debris, probably from an upper storey, crashing onto living surfaces (in A2) and a kitchen (in A3) on the ground floor (Figure 5). Whether or not the thick layer of ash documenting this disaster is indicative of a larger destruction of the site that took place as a result of hostile intrusion,¹ or even the demise of the Assyrian empire itself, or whether it is a localized conflagration, is unclear at the moment.² What is clear is that this destruction level contained the season's most enigmatic artifacts.

¹In this context note the many letters in the Neo-Assyrian correspondence that record impending threats to this part of the frontier such as ABL 506 11-22 which was written at Tuşhan, only a few kilometres south of Boztepe (Parker 1998), in the last decades of the eighth century B.C. This text reads "...three [Urartian governors] are gathered with their pack animals opposite us...all the people are inside the fortified places; the oxen and the sheep are on this side [i.e.; the south side] of the river. We are standing by and keeping watch for [an impending attack]" (Lanfranchi - Parpola 1990: 18).

²More precise dating of the Iron Age destruction layer awaits the analysis of several C-14 samples recovered in the destruction layer at Boztepe.

Buried within the deposit of ash and collapse in the southwestern corner of A2 were the remains of several very unusual vessels. Sherds from these vessels are hand-made, of a relatively coarse fabric with burnished surfaces. They consist mainly of pedestals, bowls and clay rods (Figure 13). Once these sherds were cleaned and cataloged it became clear that the pedestals were connected by two rows of clay rods and supported a series of interconnected bowls (Figure 8). The corpus of sherds suggests that there were several such vessels contained in the destruction layer.

Directly to the west of A2 in trench A4, which was probably just outside the Iron Age house, we unearthed a child burial. The child was buried in an extended position with the head on the south facing east and was adorned with a shell necklace, two bronze bracelets and an iron dagger.

Area B

Area B was established in what appeared to be the least disturbed quarter of the site, on the southeastern portion of the mound. Here, the ground slopes gently down to the east and the surface is flat and even, with no evidence of the modern pits, mounds and collapsed buildings that characterize area A. Two sets of 5 x 5 m trenches were excavated about 10 m apart in area B: trench B1 adjacent to trench B4, and trench B2 adjacent to trench B3 (see Figure 3). None of these trenches contained significant architecture, but a few poorly preserved surfaces and interesting finds were discovered. Notably, this area contained numerous Hellenistic potsherds and some distinctly Hellenistic small finds, described below.

Trenches B3 and B4 were only excavated to a depth of approximately 1 m before we closed them in order to concentrate our efforts in area A. These two trenches contained mud-brick debris and various finds, but no architecture. In B3 a smashed pot and a possible stone bench or work surface were uncovered resting on an ephemeral earthen surface. In B4 we discovered a 30 cm diameter stone with one side hewn flat and a 2-3 cm groove carved into the opposite, naturally curved side. It rested in mud-brick debris above and near the opening of an upright whole storage jar. This stone may have served as a drain leading to the jar, reflecting some domestic processing activity, although no further evidence of an installation was uncovered.

In B2 we encountered the same type of mud-brick debris present in the other area B trenches. In addition, we uncovered an ephemeral earthen surface, probably a continuation of the one found in adjacent trench B3. Resting on this surface were a smashed storage jar, a mortar, and a limestone door pivot or wooden pillar base, identified as such by a circular depression in its center. No walls were associated with the surface or door pivot. After removing this surface, we narrowed the excavated area to the southeastern quadrant where we encountered mud-brick and ash debris before reaching virgin soil at a depth of 3.11 m.

The most notable trench in area B was trench B1, where we uncovered a poorly preserved cobblestone surface in the middle of the trench with two smashed pots resting thereon. Several mortars were recovered both on top of and within this surface. In addition, another cobblestone surface fragment with a second phase of resurfacing appeared in the northwestern corner of B1. A possible wall stub attached to this surface protruded from the baulk, but no evidence of this wall or the associated surfaces was uncovered in adjacent B4. Beneath the level of the cobblestone surfaces we encountered numerous circular pits filled with ash and mud brick debris cutting several possible earthen surfaces too poorly preserved and lacking associated architecture or artifacts to be conclusively identified as anything more than areas of compacted soil. In the midst of the fill and pits, we excavated a large, earth-filled storage jar. This jar was not clearly associated with any surface but was likely buried beneath a floor contemporary with the cobblestone surface in the center of the unit.

At a depth of approximately 2 m, B1 was covered with earth-filled pits but no architecture or surfaces were apparent. In order to determine the depth to the virgin clay already reached in trench B2, we sank a 1 x 1 m probe along the east baulk (Figure 7). To our surprise, this probe immediately yielded the same type of Halaf ceramics that we recovered in area A, trench one. The probe continued for over 2 m and contained Halaf pottery, obsidian lithics, and faunal remains including numerous pig bones. A Halaf surface resting on virgin clay ended the probe. The depth and quantity of Halaf materials recovered from this probe indicate that a substantial settlement likely accompanied the Halaf cemetery discovered in area A.

Despite the lack of significant architecture, several interesting small finds were uncovered in area B. A bronze toggle pin, a cylinder-shaped metal weight, and a Hellenistic ceramic spout with a goat head sculpted above the opening were recovered from debris contexts in B3. In B1 a portion of a Hellenistic ceramic handle containing a sculpted lion head was unearthed in mixed fill. A small palate (7.1 by 3.1 cm) made from polished stone was also recovered from fill in trench B1. One side of this palate is rounded like a half-cylinder, while the other side is polished flat with a small dimple at one end. No other decorations are present on the palate and its function is uncertain. Other small finds from Area B include spindle whorls and loom weights probably also of Hellenistic date.

The Boztepe Survey

In order to determine precisely Boztepe's size and to search for any special activity areas, the UTARP team laid out six transects across the site. We then collected all ceramics in one-meter radius circles to a depth of 10 cm at 10 m intervals (Figure 3). The survey data shows that cultural remains at Boztepe are spread far out into the fields on all sides of the mound, giving the impression that Boztepe is a much larger site than we originally assumed. However, as was the case in Area B, soundings

placed in these fields (in areas C and D [see Figure 3]) revealed no architecture. This result, combined with the disturbed nature of archaeological contexts in the upper levels of all of the excavation units, the fact that architecture was almost completely lacking from Area B trenches, and the absence of any Hellenistic structures, suggests that the remains at Boztepe have been severely disturbed by modern construction. Our working theory is that Boztepe was originally quite a bit taller than it is today and that the site was levelled some time in the recent past, possibly to make way for the modern village. This levelling not only mixed the cultural remains and spread them far out into the neighbouring fields, but also obliterated the higher levels of the mound where any Hellenistic structures would have been located. Yet it is notable that we still found significant levels dating to the Halaf period in their correct stratigraphic position in the sounding in area C. Thus, during the Halaf period, the site did indeed extend at least to area C. However, the data from the transect survey suggests that the material remains discovered to the west and southwest of the main mound are the result of erosion, plowing and/or modern earth-moving.

The Talavaş Survey

Talavaş Tepe is located approximately 15 km east of the modern town of Bismil just off the Bismil to Batman highway, in an area of rolling hills about 5 km north of the Tigris river corridor. The site is situated above the 550 m contour line on a natural hill overlooking a seasonal stream and part-time tributary of the Tigris called the Moradan Çay (Figure 2 and 8). This location offered the inhabitants of Talavaş Tepe natural protection from at least two sides.

In order to determine Talavaş Tepe's precise size we again laid transects across the site and collected all artifacts in 1 m radius circles at 10 m intervals on each transect (Figure 8). The density of artifacts in each circle allowed us to determine accurately the size of the site. Furthermore, diagnostic ceramics collected in this manner also aided us in determining both the chronological range of the site, the concentration of settlement during each period that the site was occupied, and the location of special activity areas. To ensure that we collected an adequate sample of diagnostic ceramics to date the site accurately, and to further localize inter-site chronological and functional variation, we divided the site into obvious topographical units and collected surface ceramics by thoroughly walking each unit (for a discussion of this methodology see Parker 1997; Wilkinson - Tucker 1995; Cherry *et al.* 1991).

The intensive survey data shows that settlement at Talavaş Tepe began in the Late Bronze Age and continued through the Early Iron Age and into the Assyrian Imperial Period when occupation at Talavaş Tepe came to an abrupt end. During the Hellenistic period and possibly again in the Islamic period, the ruined mound of Talavaş served as a cemetery.

Although none of the typical Late Bronze Age chaff- and grit-tempered platters were identified in the survey collections, the more durable Square Rimmed Jars are common (Figure 9: A and B; for parallels, see Parker 2000; Bernbeck 1993; Pfälzner 1995). The Early Iron Age is characterized by an abundance of Corrugated Bowls, some of which have incised decorations (Figure 9: C, D, E and G; for parallels see Bartl 1994). Several Iron Age types were identified in the survey collections, including some standard Iron Age S-curved and open bowls (Figure 9: H, I and N), as well as several indigenous Iron Age types such as the Indented Handle, the Impressed Band and a few Indigenous Painted sherds (Figure 9: F, M and possibly J; for a discussion of these ceramics see Parker 1997 and Parker 2000). Two Incurved-rim Bowls (Figure 9: L and O) and a few Islamic sherds (Figure 9: K) probably come from the later cemetery.

Conclusion

In sum, the 1999 season at Boztepe revealed that the Hellenistic occupation at the site was likely destroyed by recent activity, including plowing and the construction of a modern village on the site. Consequently, only insubstantial domestic remains from the Hellenistic period were discovered. The Iron Age remains are better preserved, as revealed in area A, trench two, where domestic architecture and activity areas were excavated. Nevertheless, ancient pitting and modern earth-moving have significantly impacted the Iron Age settlement, as evidenced by the numerous pits in area A, trenches two through seven, and the complete absence of intact Iron Age material in area A, trench one. In contrast, the best preserved and perhaps most archaeologically significant remains are those from the Halaf period. Safe beneath two or more metres of later occupation and modern debris, the Halaf cemetery and settlement were a surprising but important find that merits further investigation.

Unlike Boztepe, Talavaş Tepe is not significantly disturbed by modern construction. This being the case, the combination of transect and area survey proved very rewarding. We believe that the data thus collected gives us a reasonably accurate picture of the size and chronology of the site and therefore provides an important corpus of material with which to compare material excavated at Boztepe and other sites in the region.

Kaynakça/References

- Bartl, K., 1994 "Die Frühe Eisenzeit in Ostanatolien und ihre Verbindungen zu den Benachbarten Regionen", *Baghdader Mitteilungen* 25: 473-518.
- Bernbeck, R., 1993 *Steppe als Kulturlandschaft*. Dietrich Reimer Verlag, Berlin.
- Cherry, J.F., J.L. Davis, and E. Mantzourani, 1991 *Landscape Archaeology as Long Term History: Northern Keos in the Cycladic Islands*. Institute of Archaeology, University of California, Los Angeles.
- Hijara, I., 1980 "Arpachiyah 1976", *Iraq* 42: 131-154.
- Lanfranchi, G.B., and S. Parpola, 1990 *The Correspondence of Sargon II, Part II: Letters from the Northern and Northeastern Provinces. State Archives of Assyria Vol. V*. Helsinki University Press, Helsinki.
- Parker, B. J., 1997 "The Northern Frontier of Assyria: An Archaeological Perspective", in S. Parpola and R. Whiting (eds.) *Assyria 1995. The Neo-Assyrian Text Corpus Project*, Helsinki.
- 1998 "Archaeological Evidence for the Location of Tuşhan: A Provincial Capital on the Northern Frontier of Assyria", in J. Proseckyô (ed.) *Intellectual Life in the Ancient Near East: Papers Presented at the 43rd Rencontre Assyriologique Internationale, Prague July 1-5, 1996*. Oriental Institute, Prague: 299-314.
- 2000 (forthcoming). *The Mechanics of Empire: The Northern Frontier of Assyria as a Case Study in Imperial Dynamics*. The Neo-Assyrian Text Corpus Project, Helsinki.
- Pfälzner, P., 1995 *Mittanische und Mittelassyrische Keramik: Eine Chronologische, Funktionale und Produktionsökonomische Analyse*. Dietrich Reimer Verlag, Berlin.
- Watson, P.J., and S.A. LeBlanc, 1990 *Girikihaciyan: A Halafian Site in Southeastern Turkey*. Institute of Archaeology, University of California, Los Angeles.
- Wilkinson, T.J., and D.J. Tucker, 1995 *Settlement Development in the North Jazira, Iraq: A Study of the Archaeological Landscape. Iraq Archaeological Reports 3*. British School of Archaeology in Iraq, Baghdad.